

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. II. Perfectionem in ijs qui gubernant esse difficilem: & inniti debere
Humilitati cum Magnanimitate coniunctæ: mortificata superbia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

beati omnes qui confidunt in eo. Quod si Reges & qui Reipublicæ sunt capita intorrogent: quænam sit illa disciplina quam discere, & quænam via iustitiæ, quam ambulare debeant, vt salutem suam reddant securiorem? respondebimus: *custodiam legum*, & documenta, quæ in sequentibus capitibus proponuntur.

*Custodia
legum via
Regum.*

CAPVT II.

PERFECTIONEM IN IIS QVI GVBERNANT ESSE
difficilem: & inniti debere humilitati cum magnanimitate
coniunctæ: mortificatâ superbiâ.

VAMVIS Christiana perfectio cuius eam profitenti sit difficilis; ac propterea *crux* appelletur, *mortificatio*, *via arcta*, & *porta angusta*: in iis tamen qui Reipublicâ gubernant est multò difficilior: quia supra onera omnibus communia addit ea, quæ gubernationis sunt propria, quæ sunt valdè graua.

*Perfectio
difficilis
maxima
gubernanti.*

QVÒ autem gubernatio est vniuersalior, eò est etiam grauior, & quò subditorum numerus maior est: ac crescunt magis onera gubernationis. Nam quilibet *paterfamilias* oneratur iis, qui in sua sunt familia; *prator*, ciuitatis, tota ciuitate; *Rex*, toto regno, *Episcopus*, tota sua diocesi; & *Pontifex Summus*, vniuersa Ecclesia. Propterea enim Christus Dominus dixit S. Petro, qui Ecclesiæ erat caput, *tu es Petrus: & super hanc petram* tanquam fundamentum *adificabo Ecclesiam meam*, & quemadmodum lapides fundamenti sustinent totum onus aedificij, ita cuiuscunque Reipublicæ *capita* sustinere debent onus omnium eius partium. Quibus etiam aptari potest illud Dauidis: *b possisti homines super capita nostra*, vt eorum scilicet pondus portemus. Estque aded graue hoc onus, vt Apostolus dixerit: *propositos* sub eo *gemere*, quia non solum animæ suæ rationem Deo sunt reddituri, sed etiã aliorum. Et cum eisdem capitibus loquitur illa sententia alterius Prophetæ, dicens: *d custodi virum istum, qui si lapsus fuerit, erit anima tua, pro anima eius*. Qui igitur tot animas super caput suum accepit: quomodo non gemit sub tanto onere, veritus, ne propria ipsius ignauia & incuria illa pereant?

1.
*Ob nume-
rum ani-
marum,*

a Mat. 16. 18

*b Psal. 68. 12
c Heb. 13. 7.*

*d 1. Reg. 20.
9.*

HV I e difficultati illa quoque accedit ex parte operum studiosorum, in quibus perfectio consistit: nam etsi verum sit, quod omnes virtutes sint tãquam sorores coniunctæ, ita vt altera alteri non repugnet, aliqua tamè difficillime in suis actibus & operationibus simul conueniunt. Et tales sunt illæ quæ censentur propriæ eorum, qui Reipublicam gubernant, qui tamen te-

2.
*Ex difficul-
tate ope-
rum.*

Sex coniun-
ctioes dif-
ficiles.

3.
Plus cen-
tantur à
vitijs.

et 1. Iohan. 2.
Ob libera-
tem.
10.
Ierem. 5. 5.

g Eccl. 32. 8.

Difficilis, sed
possibilis
perfectio.

Humilitas.

nentur diligentem operam dare, vt *sex* hae coniunctiones arduas atq; dif-
ficiles in ipsa praxi seruent. *humilitati* scilicet cum magnanimitate; *magnifi-*
centia cum temperantia, & moderatione; *spiritus amoris* qui allicit; cum
terroris spiritu qui deterreat; *mansuetudinis*, clementia, & misericordia, cū
integritate & zelo iustitiae; *fortitudinis* & confidentiae in Deum cum diffi-
dencia sui, & virium suarum, quamuis magnae illae esse videantur: Ac deni-
que curas suas & sollicitudinem debent alijs quoque *committere*, qui ipsos
iuuent; non tamen negligendo videre, an verè iuent. Quis igitur aded erit
prudens; vt res aded distantes coniungere & combinare nouerit.

Ecquis aded potens ac fortis: vt mortificare possit, & superare impedi-
menta talis combinationis? Praecipue cum *tertia* accedat difficultas, quae re-
liquarū est veluti radix: à cuius victoria necesse est incipere eos qui guber-
nant, si reliquas velint superare. Nam, nisi euellantur vitia; non plantantur
neque in vnum coniunguntur virtutes. Et ipsa experientia docet, quamuis
omnes homines oppugnentur à *tribus* cupiditatibus, voluptatum scilicet di-
uitiarum & honorum siue dignitatum, quibus fouentur tria illa vitia mun-
di, quae S. Iohannes appellat e *concupiscentiam carnis*, *concupiscentiam oculorum*,
& *superbiam vitae*: (quemadmodum in secundo Tractatu est explicatum) At
ipsi Principes & Reip. capita vehementius solent ab eisdem oppugnari; &
cum maiori periculo succumbendi, ob maiorem *libertatem* & potestatem,
quam habent ad sequendas appetitus sui propensiones. & obtinenda, quae
appetunt. Ac propterea dixit Ieremias, *Optimates* & Principes *magis con-*
gere iugum, & *rumpere vincula legis*: ideoque peiores esse ipso vulgo. Quam-
obrem maior ipsis incumbit necessitas tribus illis vitijs resistendi seque-
rendi tanquam vera Reipublicae capita, non tam mundana quam Christia-
na: quorum finis est imitari virtutes supremi capitis Christi regis aeterni,
colligentes in seipsis tanquam capitibus *humilitatem* & magnanimitatem
contra superbiam vitae; *liberalitatem* & magnificentiam contra avaritiam &
cupiditatem oculorum; *temperantiam* & honestatem contra concupiscen-
tiam carnis. Sed g *quis erit iste*, & *laudabimus eum*, quoniam *fecit mirabilia* &
prodigia in vita sua: Impossibile quidē videtur has tres difficultates supera-
re: sed quod est impossibile hominibus, est Deo possibile, & cum eius gra-
tia & auxilio etiam hominibus facile. Neque exaggeramus hic difficultatem
perfectionis, vt Principes animum abijciant ad eam aspirandi; sed potius
vt eorum desiderium excitemus cognoscendi media apta ad eam conse-
quendam, eo modo qui paulatim hic subiicietur.

§. I. *Humilitas Principum & Magnatum.*

PRIMA VIRTUS à qua Principes, Magnates & Reip. gubrenatores incipe-
re debent, illa est, quae dignos illos facit, qui tanquam aliorum capi-

ta eligantur, quemadmodū Samuel Propheta asseuerabat Sauli dicens: a cū
 parvulus esses in oculis tuis, caput in tribub. Israel factus es, hoc est, qui b cūm altior
 esses uniuerso populo ab humero & sursum, & non esset vir de filiis Israel te melior;
 eras tamen in tuis oculis omnium minimus: ac propterea Deus elegit te, vt es-
 ses caput & Rex omnium, c placens sibi in tua humilitate is, d qui ponit humi-
 les in sublimi loco, eosq in eo cōseruat. Quare si magni Domini ad Christia-
 næ perfectionis celsitudinē peruenire desiderant, ab humilitate incipiendū
 esse sibi persuadeant, cui vera granditas & excellentia innititur, quæ humi-
 litas licet in ipsis multò sit difficilior: propterea tamen erit gloriosior. Quem-
 admodū enim esuperbia (vt ait Eccl.) magis est odibilis, & detestāda in pauperi-
 bus, & infimis huius sæculi hominibus, quibus facillimū est spiritus gerere
 humiles, quia paupertas & vilitas ad id eos impellit: ita e contra humilitas a-
 mabilis magis ac gloriosa est in diuitib. & potentib. huius mundi: eò quòd
 in ea induenda magnā oporteat superare difficultatē: quia ipsæ diuitiæ & ex-
 cellentia vehemēter actib. humilitatis resistunt. Ac propterea dixit S. Bern.
 in alto positū non altum sapere difficile est, & inuisitatū: sed quantò inuisita-
 tius tantò gloriosius, ac propterea māiori conatu procurandū. Id enim sua-
 det Eccl. f quanto magnus (inquit) es humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies
 gratiā: quoniam magna potentia Dei solius, & ab omnib. honoratur. Sed quoniam
 duplex est humilitas, altera ad ipsum DEVM, altera ad homines: in priori ne-
 cesse est omnes Principes & Magnates mundi huius, sese illi humiliare ac
 subijcere, ob manifestam & clarā rationē ab Eccl. allatam, quoniam magna est
 potentia Dei solius, quasi dixerit, quantumuis tu sis magnus in mundo, in quo-
 uis genere magnitudinis & præstantiæ agnoscere debes id totū nihil esse, si
 cum Dei magnitudine, quæ immensa est & infinita, conferatur: cū tua sit g
 quæ si, hilla si. n. a cū toto Oceano cōparata, & quasi puluis exiguus cū vniuersa
 terra; & adhuc illa, talis qualis est, non est tua, sed Dei, qui illā dedit, & cuius
 fauore illa seruatur: sine quo statim illā amitteres. Quod si ita est: quid mirū
 quòd te in omnib. Deo subijcias: siquidē omnia non tua sunt, sed ipsius, & si
 cum ipsius rebus cōparentur, valde sunt exigua: ex quo fit, vt ipse ab humilli-
 mus honoretur: quia hi soli agnoscūt, quicquid in se habēt, esse Dei; ac propte-
 rea dant illi gloriā, & quamuis Rex corporis genua Deo flectat, non illu ho-
 norat, nisi etiā corde se humiliet, & mittat h coronā suam, sicut viginti quatuor
 illi senes in Apoc. ante thronū & pedes agni; eius omnipotentię attribues. coro-
 nam, & gloriā omnium quæ habet, nihil sibi huius gloriæ tribuēdo: ne forte
 ob superbiam illi auferatur. Nam (vt S. Gregorius ait) sæpē qui in potestate
 sunt, ea quæ rectē faciunt, quia elatē cogitant, amittunt. Quemadmodum
 superbo Nabuchodonosor euenit, de quo Daniel: quod intra se ipsum cogi-
 taret ac diceret; nonne hac est Babylon magna, quam ego adificauit in domum reg-

a 1. Reg 16.
 17.
 b Cap. 10. 21.
 c Cap. 2. 1.
 d Job 6.
 Difficili sed
 gloriosa.
 e Eccl. 2. 14.
 i. iustitia.
 Li. 2 de cōf.
 pistola 42.
 post mediū.
 f Eccl. 2. 30.
 Facilis ro-
 sp. cū Dei.
 g Isa. 40. 15.
 Nihil ha-
 e, & hoc
 totum est
 Dei.
 i Apoc. 4.
 00.
 ib 5. mor.
 cap. 8.
 Dan. 4. 27.

ni, in robore fortitudinis mea, & in gloria decoris mei, & vix verbum ore protulerat, quando sententiam caelestem audiuit, quam eius superbia merebatur, regnum tuum transibit a te & ab hominibus eicient te, & cum bestis & feris erit habitatio tua, fenum quasi bos comedes, & septem tempora siue anni mutabuntur super te: donec scias quod dominetur excelsus in regno hominum, & cuicumque voluerit det illud, & eadem hora sermo completus est super eum. Donec agnouit: k quod gradientes in superbia possit humiliare, & quemadmodum sanctissima Virgo dixit)

k Versu. 34.

l Luc. 1. 52.

Serm. 5. de
verb. Dom.
Superbia ex-
cetratio.

l adponere potentes de sede & exaltare humiles: Esurientes implere bonis, & diuites dimittere inanes. O superbia humani generis hostis; & venenum excellentie, qua tua alitur cupiditas. Omnia, inquit S. Aug. contrarium aliquod habent, a quo corrumpantur, tinea enim destruit vestem; vermis rodit lignum; gurgelio frumentum; eruca arborem, & vermis ipsum fructum sed tu, o superbia, es diuitiarum vermis, tinea dignitatum, caries dominatum, scientiarum destructio, imo & ipsarum virtutum; ac proinde humilitas, qua eam destruit, haec omnia conseruat ac perficit.

2.

m Phil. 4. 12
l. 2. offic. 6.
17.Erga homi-
nes facilis
intus.

CVM hoc gradu humilitatis erga Deum coniunctus est alter in ordine erga homines, sed difficilius est medium in hoc secundo inuenire quam obrem, vt S. Ambr. perpendit, non parum dixit Apostolus, cum asseruit: m scio humiliari, hoc est, quo in loco, qua moderatione, quo fine, quo officio, quo munere. Nam in his omnibus potest esse aliquis error, vel in excessu, vel in defectu. Estq; magni Dei donum, quod quis sciat medium ipsum tenere, praecipue qui sublimem occupant locum. Sed vt ab eo, quod manifestius est, incipiamus: quod ad actus internos spectat, potest humilitas totam suam latitudinem & perfectionem habere in Magnatibus huius saeculi, sicut in minimis & infimis.

3.

n Mich. 6. 14
o Eccl. 10. 9
quia fere
plus peccat.

NAM vtrique, quoad animam facti sunt ex nihilo; & quoad corpus, originem habent ex puluere: & in eundem conuertentur; & eisdem carnis miserijs, & spiritus, culpa & poenae subiacent: quare omnibus competit illud Propheta: n humiliatio tua in medio tui, & o quod superbis terra & cinis. Et quemadmodum illorum excellentia solet esse grauior culpa occasio: (qui enim ex altiori loco labitur, maius incurrit detrimentum) ideoque plus habent, cur interius se erga omnes demittant, seiplos existimantes reliquis peiores ac debiliores, magis dubitantes ac timentes de sua salute, ob maius periculum, in quo versantur eam amittendi. Quod si velint rotam vanitatis dissoluere, aspiciant pedes suos sicut pauper, & inuenient, quatuor Monarchias expressas in statua illa Nabuchodonosor: p habuisse pedes fictiles, quos lapis vnus comminuit; & sic tota statua euanuit, qua tam debili fundamento nitebatur. Praterea, quantumuis aliquis magnus sit in hac vita, agnoscere debet, se non esse in omnibus rebus magnum, sed in aliqua paru; aut habere se aliquos maiores, quibus debeat cedere. Nam et si Princeps sit in

p Dan. 2. 33.

potestate

potestate & diuitijs supremus, existimare debet, alios esse maiores in sapientia, scientia, prudentia & sanctitate; & in alijs talentis naturalibus, & supernaturalibus, quæ Deus priuatis hominibus contulit: quibus debent se humiliare ac subijcere, etiam reges in rebus illis, in quibus alij ipsos excellent. Et hoc exigit Christiana humilitas, vt Princeps non totum suo consilio tribuat: sed illud subijciat alieno. Et quemadmodum in corporis ægitudine subijcit se sapienti medico: ita in rebus animæ debet se prudenti Confessario subijcere, in gubernatione, suis consiliarijs in rebus, Juris peritis eius in bellicis, suis ducibus; & in rebus magis a hac particularibus, ijs, quos apud se habet, maturioris iudicij, sicut inferius dicitur.

S. II. Magnanimitas cum humilitate.

AD HVC merito crescit principum humilitas, si cum sorore sua, virtute magnanimitatis coniungatur, ostendentes se humiles in iisdem rebus, in quibus magni sunt, & alijs superiores; acceptantes honorem solum propter status sui decentiam, ita vt cordi non nimium adhærescat, nec lætetur suam potestatem, nisi vt alijs beneficiat; non quærens ab eis honorem aut gloriam. Quemadmodum S. Gregorius, admirandis hisce verbis explicuit: *subtilissima ars videndi est culmen tenere & gloriam premere: esse quidem in potentia, sed potentem se esse nescire: ad largienda bona potentem se cognoscere, ad rependenda noxia, omne quod potenter valet, ignorare.* Quibus verbis indicat S. Gregorius præcipuos Christianæ magnanimitatis actus, quæ virtus est valde propria Principum & Magnatum. Quæ, vt S. Thomas ait, versatur circa magnos honores, & res alias magnas, cuius actus proprii sunt, hi quinque. Primus est ad res magnas aspirare dignas magno honore: non ob ipsum honorem aut lucrum; sed propter virtutem, quæ in vera excellentia inuenitur: & iuxta eam sua consilia & cogitationes omnes dirigere. Propterea enim Propheta, loquens de Principibus & Regibus futuris temporis Messiaæ dixit: *Princeps ea, quæ digna sunt Principe, cogitabit;* ac proinde res magnas, generosas, & tali dignitate dignas. Huic actui accedit secundus: contemnere scilicet magnos honores: attendendo, quid illi sint in seipsis. Non itaque aliquid agit magnanimus propter illa præcipue; nec eorundem causa prætermittit facere aliquid, quod expedit; nec aliquid facit, quod non deceat, habens scilicet animum omni gloria, quæ in mundo ipsi offerri potest, *superiorem*: quam sub suis pedibus ponit; virtutem verò super caput. Non erigit oculos, sicut Iob dicebat, vt gloria *resole videat*, etiamsi valde fulgeat, nec lumen famæ, etiamsi *clare incedat*: quia non hæc aspicit, tanquam res sibi superiores sed se inferiores. Quod si hoc facere debet in honore alijs sibi debito; quanto amplius debet non debitum conculcare. Non ergo admittet laudes *adulatorum*, tribuentium homini, quod est proprium Dei: ne

Et in alijs
habet se
maiores.

Quibus in
ars sua cre-
dere debet.

Magnani-
mitatis a-
ctus quin-
que.

Li. 26. Mor.
cap. 19. in id
Iob. 36. s.

Deus poten-
tes non abij-
cit, cum ipse
sit potens.

2. 2. q. 129.
ar. 1. & seq.

1.

Ad magnā
aspirare
virtutem.

q. Es. 32. 8.

2.

Contemnere
omnes ho-
nores.

Iob. 38. 26.

s. Act. 12. 22

c. Pro. 19. 2.

ipfi accidat, quod infelici Herodi, quem *Sangelus Domini percussit*, eo quod non dedisset honorem Deo, cū populus adulando acclamasset. *Dei voces & non hominu esse*, quas ab illo audiebat. eueniet quoque ipsi, quod Salomon dixit: *Princeps qui libeter audis verba mendacu omnes ministros habet impros*, quia omnes erunt mendaces, & adulesores, vt placeant Domiuo suo, qui huiusmodi sermonibus delectatur.

3.
Benefacere
omnibus.

TERTIVS actus est, maiestatem suam, potentiam, ac diuitias exponere in *benefaciendo* alijs; sic ostendens, se magnum esse, non tam sibi: quam alijs: in hoc potius gloriam suam ponens, vt alij bonorum ipsius sint participes; & ex eisdem fiant magni. In qua re magnanimitas adiuuatur à sorore sua virtute *magnificentia*, vt mox videbimus.

4.
Nil se indi-
num com-
mittat.
u Ioan. 8. 34

ET huic actui accedit *quartus*, tummam reputare magnificentiam, quod nihil faciat *indignum* sua persona; aut vllum detrimentum iniuste alijs adferat; aut vllum contemnat eo nomine, quod sit paruus: pudore verò afficiatur ob quodcunque *vitium*, Christiano & magnanimo homine indignum. Siquidē Saluator dixit: *u qui facit peccatum, seruus est peccati*: & qui à sua passione vincitur eius seruus manet. Et vnde maior pudor provenire potest, quàm si is qui aliorum est Dominus, non sit etiam *suiipsum*? Et cum sit Rex terræ, sit mancipium carnis? Cū igitur Spiritus sanctus dicat, *x melior est qui dominatur animo suo, expugnatore urbium, & hostium victore*: nulla maior erit præstantia, aut res magnanimo homine dignior, quàm si conculcet quidquid libertati Spiritus, & dominio eius aduerlatur.

x Pro. 16. 32.

5.
Omni for-
suna supra-
rior.

HINC oritur *quintus* actus, qui consistit in quadam animi *superioritate* ad omnia prospera & aduersa huius mundi. Ita vt neque ob prospera euanescat, neque ob aduersa animum abijciat: neque ob magnum suum honorem, fundamentum abijciat *humilitatis*, dando locum nimie lætitiæ; aut, ea deficiente, *pusillanimitati* & tristitiæ: est enim angusti cordis adeo *melancholia* arctari, quemadmodum Aman ille angebatur, propterea solum, quod y *Mardocheus non flesteret ipsi genusa*.

y Esth. 5. 2. 13

6.
Ambitio
absit.Tra. 2. c. 10.
12. Par. 16.
16.

OPORTET tamen etiam magnanimitatem suam habere terminum, ne scilicet altiùs ascendat, quàm eius status requirat; aut in ea se immisceat qua ad ipsam nõ pertinent: hæc enim esset *ambitio* perniciofa, cuius damna retulimus supra ab exemplo Regis Osæ, volentis sibi vsurpare Sacerdotis dignitatem, & *negligentiæ* Dominum Deum suum, à quo tot bona acceperat; qui Dominus, domus suæ causam propugnans, illum lepra percussit, regnoque priuauit. vt intelligant Principes terræ, quomodo se debeant in humilitate conseruare, studendo quemadmodum Deus illos monuit, *a non eluare cor suum in superbiam super fratres suos*; & multo minus super Sacerdotes: sed continere se intra limites sui Principatus, nec minimam quidem partē Ecclesiasticæ dignitatis sibi vsurpare; timentes pœnam à Deo, qua *utrumq;* il

2 Deut. 17.
20.

lis auferat & amittent multum de tuo proprio, eò quòd se immiscuerint alienis. Quemadmodù euenit Monarchæ illi per b *Leenam* significato, quæ alas habebat quasi aquila, cui euulsa sunt ala, & super pedes quasi homo stetit. Sint itaque contenti dignitate sua regia & principatu terreno per *leonem* significato qui rex est animalium, quæ incedunt super terram: non usurpantes sibi alas *aquila*, quæ est regina auium per aëra volantium: non enim feret Deus hanc confusam vnitionem in sua Ecclesia, cuius dignitas sacerdotalis debet ducere post se regiam; non contra regia sacerdotalem,

DENIQUE non est contra dignitatem Magnatum facere aliquando opera *humilitatis*, quæ ordinariè alij faciunt. Nam (vt S. Gregorius ait) ita oportet eos, status & officij sui auctoritatem conseruare, vt certis temporibus signum aliquod exterius præbeant internæ suæ humilitatis; visitando hospitalia, & interdum egrotantibus in seruiendo; aut pauperum pedes abluendo.

CVM enim id totum in Dei gloriam & honorem dirigatur: quicquid abiectum videtur, est potius grande soletque; Deus magna gloria illud remunerare. S. *Ludovicus Rex Galliarum* frequenter huiusmodi opera exercebat: & S. *Eduardus Rex Angliæ*, in eisdem valde prælucebat, quem vt probaret Sanctus Petrus Apostolus (quem Rex pie valde colebat): reuelauit cuidam pauperi paralytico, ipsum fore sanum, si Rex eum suis humeris à sua aula vsque ad Ecclesiam, quæ in si S. Apostolo dedicata erat, portaret. Pauper hoc dixit: Regi: & Rex executus est, licet Magnates stultitiam interpretarentur. prius verò quam scalas aulae Rex descenderet, paralyticus fuit sanatus. Nec tamen propterea Rex destitit ab aded humili obedientia præstanda: quem Deus aded in hac vita honorauit, vt aqua, qua ipse manus lauabat, ægroti sanarentur. Et quid amisit Dauid, eò quòd e saltasset totis viribus ante Dominum, cum arca portaretur coram vniuerso populo? Quamuis eius vxor Michol filia Regis Saul propterea illum contempserit, eique dixerit: quam gloriosus fuit hodie Rex Israel dis cooperiens se ante ancillas seruorum suorum & nudatus est, quasi si nuderetur vnus de scurris, cui ipse intrepide respondit, ante Dominum qui elegit me potius quam patrem tuum, & praecepit mihi, vt essem dux super populum Domini in Israel, & Iudam: vilior siam plus quam factus sum, & ero humilis in oculis meis: & conferens me cum ancillis, de quibus locuta es, gloriosior apparebo. O Rex verè plus quam Rex, regioque nomine dignissimus, eò quòd seruum se fecerit coram hominibus, vt Deum honoraret. Magis miror, ait S. Gregorius, quòd videam Dauidem coram arca Domini saltantem, quam congregientem eum Goliath, & pugnantem cum Philistæis: nam pugnantem vicit hostes, saltans verò vicit seipsum: & humani honoris Gignantem, qui solet de Monarchis huius mundi triumphare. Felix locus, ait S. Bern. ille, qui causam præbet, cur Michol irascatur, Deus verò læteretur.

b Dan. 7. 4

Rex sacerdotem sequatur.

7. Humiliant se subinde.

In eius vita.

S. Eduardi humilitas.

c 2. Reg. 6. 14. 20.

Dauidis de se victoris.

Li. 27. mor. cap. 27.

Epist. 87.

Si homines illum rident, Angeli suspiciunt & admirantur. Admirabile enim est quod magnus sese humiliet, nec dedignetur vilia paruulorum officia prestare.

CAPVT III.

LIBERALITATIS ET MAGNIFICENTIAE DISCRETIO NE INCIDAT IN EXTREMA PRODIGALITATIS AUT AUARITIAE.

VM humilitate & magnanimitate, quæ superbiam vincunt, & continent hominem ne in extremum pusillanimitatis incidat, coniungere debent Principes liberalitatem & magnificentiam quæ vincant quidem auaritiam: nec tamen incidant in prodigalitatem. Ad cuius rei explicationem est supponendum, nomen illius virtutis, quam liberalitatem appellamus, non satis explicare actus & officia propria, quæ (vt ait S. Thomas) sunt duo. Alter est moderari affectum internum pecuniæ; & inordinatæ cupiditatis diuitiarum: tam earum, quæ desiderantur, quam, quæ possidentur: Ita vt nec desiderium illarum, nec inordinatus harum affectus sit vitiosus: & ex hac parte est frenum auaritiæ, & iniustitiæ omnis: furti, fraudis, & aliorum peccatorum, quæ ab auaritia procedunt, quod vitium pauperibus ac diuitibus est commune.

Liberalitas actus duo.

2. 2. q. 117. ar. 6. & 9. 1. 3. a. 3.

1. Affectum comprimere

2. Distribueret.

SED hinc secundum officium oritur, quod magis elucet in diuitibus, vnde illa nomen liberalitatis accipit, quia inclinat eos, vt suas diuitias distribuunt, quando, & sicut expedit, iuxta rationis dictamen, & eisdem licite vtantur, non tam in propriam, quam in aliorum vtilitatem. Et hac ratione iniustitiam adiunat vt reddat quod debet unicuique eorum, cum quibus negotium aliquod habet & versatur; & misericordiam, vt necessitatibus & miserijs pauperum subueniat & Religionem, vt largior sit in donis offerendis ad cultum diuinum. Et in hunc modum alias quoque virtutes iuuat, ad quarum actus diuitia vni esse possunt.

2. 2. q. 134. art. 1. Magnificencia.

1. Facit amari. Lib. 2. de consolat.

HÆC virtus, cuius materia sunt ordinaria diuitia, eleuatur, valdeque perficitur illa alia, quam magnificenciam appellamus. Cuius finis, vt ait S. Thomas) est, amplos sumptus facere, quando expedit: ita vt diuitiarum amor, quæ expenduntur: (etiam si multæ consumantur) nihil impediatur quamuis illæ soleant ipsa corda valde occupare. Ac propterea est in suis operibus magis gloriosa, & Principum ac Magnatum propria: idque duplici nomine. Primum est ob necessitatem, quia ad gubernationem suam opus illis est à suis subditis amari: vt postea apparebit: liberalitas enim (vt ait Boëtius) reddit homines valde amabiles, & multo adhuc magis magni-

centia.